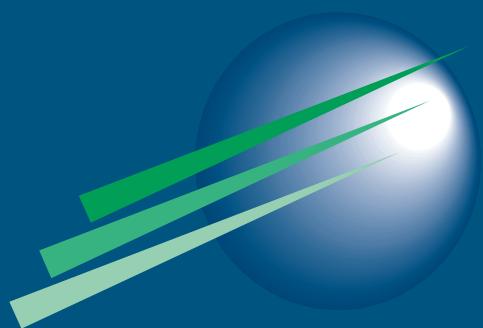


# ՈՒԱՀՀԿ ԱՍՍԱԿԱՆ ԼՐԱՏՈՒ

# 5

ՍԵպտեմբեր 2011



Ռազմավարական եւ ազգային հետապոտությունների հայկական կենտրոն

ՈՒԱՀՀԿ-ն անցյալ տարի մեկնարկ տվեց նոր ամսական լրատունների շարքի: Այժմ ձեր սեղանին է ՈՒԱՀՀԿ-ի լրատուի հերթական համարը, որը համառոտակի ներկայացնում է 2011թ. սեպտեմբեր ամսվա մեր իրականացրած գործունեությունը եւ ծրագրերը:



գիտությունների թեկնածու, ազգագրագետ Աղասի Թադևոսյանը:

Սեպտեմբերի 23-ին դասընթացի մասնակիցներին ողջունեց եւ Հայաստանի անկախության 20-ամյակի կապակցությամբ նրանց շնորհավորեց ՀՀ արտաքին գործերի առաջին նախարար, ՈՒԱՀՀԿ հիմնադիր Ռաֆֆի Հովհաննիսյանը:

Ծրագրի շրջանակներում, ինչպես նախատեսված է, կանցկացվեն 12 սեմինար-պարապմունքներ, որոնց ընթացքում մասնակիցները կուտամնասիրեն անցումային հասարակություններին, քաղաքացի-հասարակություն-պետություն փոխառնչությունների իրավաքաղաքացիական դիտանկյուններին առնչվող թեմաներ, ինչպես նաև Հայաստանում քաղաքացիական հասարակության կայացման, սահմանադրական պետության ձեւավորման եւ ժողովրդավարացման հիմնախնդիրները:

Խմբում ընդգրկված են հասարակական գիտություններով հետաքրքրված 25 երիտասարդներ, ովքեր ամբողջական դասընթաց անցնելուց հետո կստանան ավարտական վկայականներ:



## ՈՒԱՀՀԿ-ի գործունեությունը եւ ծրագրերը

### Սեմինար-դասընթացների ծրագիրը՝ գործողության մեջ



Արդեն երեք պարապմունք է անցկացվել անվճար հիմունքներով ՈՒԱՀՀԿ-ում իրականացվող այն սեմինար-դասընթացների ծրագրից, որի մեկնարկը տրվեց սեպտեմբերի 16-ին: Այդ օրը «Օրենքը եւ արդարադատությունը անցումային (ոչ իրավական) պետությունում» իրավահավաքարության սկզբունքի խախտումը» թեմայով առաջին դասախոսությունը կարդաց ՈՒԱՀՀԿ տնօրեն, քաղաքագետ Մանվել Սարգսյանը: Այնուհետեւ սեպտեմբերի 23-ի սեմինարում «ՀՀ-ում սահմանադրական պետության ձեւավորման խնդիրն» արձարձեց Կենտրոնի փորձագետ Սարո Սարոյանը, իսկ ամսվա վերջին ուրբաթ օրը «Իշխանությունը եւ իրականության մեկնաբանությունները. քաղաքական միջերն ու քաղաքացիական հասարակության հիմնախնդիրը» թեմայով դասախոսեց պատմական

## Մասնակցեց ինտերնետ-խորհրդաժողովի քննարկումներին



### Сеть журналистов Кавказа Caucasus Journalists Network

ՈՒԱՀՀԿ տնօրեն, քաղաքագետ Մանվել Սարգսյանը մասնակցեց սեպտեմբերի 20-22-ը «Կովկասի լրագրողների ցանցում» ([www.caucasusjournalists.net](http://www.caucasusjournalists.net)) անցկացված ինտերնետ-խորհրդաժողովին, որը կրում էր «Ղարաբաղյան ստատուս քվոն աշխարհաբարական գործընթացների խորապատկերին» ընդհանուր խորագիրը: Քննարկմանը մասնակցում էին 3-ական փորձագետներ Հայաստանից եւ Աղրբեջանից, խորհրդաժողովը վարում էր «Ուղիոն» հետազոտական կենտրոնի տնօրեն Լաուրա Բաղրասարյանը:

Եօրյա բանավեճի ընթացքում վերլուծաբաններն արծարծեցին ղարաբաղյան բանակցային գործընթացի, հարավկովկասյան տարածաշրջանի «Չուրջ» ծավալվող զարգացումների եւ ԼՂ հակամարտությունում ստատուս քվոյի պահպանման (փոփոխման) ներքին ու արտաքին դրդապատճառների հետ կապված խնդիրներ:

Թեմայի անդրադարձում Սարգսյանը Ղարաբաղի վերաբերյալ ներկակ հարաբերությունների սպառնան դրդապատճառներ չի տեսնում: «Հակամարտության գոտում իրավիճակի ցանկացած փոփոխություն իր մեջ հզոր լիցքեր է պարունակում. այն ի զրու է փոխելու թե՛ Հայաստանի, թե՛ Աղրբեջանի ուսումնական ակադեմիական գերակայություններն ու կողմնորոշչները, խթան դառնալու ԱՍՆ-ի, Ռուսաստանի, Եվրամիության, Թուրքիայի, Իրանի, ինչպեսև Չինաստանի միջեւ աշխարհաբարական բացահայտ մրցակցության եւ հակաբությունների վերսկանան համար», - իր դիտարկումներից մեկում շեշտել է վերլուծաբանը:

«Այլնտրանքային տեղեկատվություն հայ-աղրբեջանական երկխոսության համար» նախագծի շրջանակներում պարբերաբար կազմակերպվող քննարկումներին աջակցում են Հայաստանում եւ Աղրբեջանում Մեծ Բրիտանիայի դեսպանությունները, իսկ ծրագիրն իրագործում են «Ուղիոն» հետազոտական կենտրոնը (Հայաստան) եւ Խաղաղության ու ժողովրդավարության ինստիտուտը (Աղրբեջան):

## Մասնակցեցին Կարին Հովհաննիսյանի գրքի շնորհանդեսին



Մեպտեմբերի 6-ին ՈՒԱՀՀԿ անձնակացմը մասնակցեց Կարին Հովհաննիսյանի՝ անգլերենից հայերեն թարգմանված՝ «Գերդաստան ստվերաց» գրքի շնորհանդեսին, որը կայացավ Եղիշե Չարենցի տուն-թանգարանում:

Ծնորհանդեսը բացեց ու ներկաներին ողջունեց տուն-թանգարանի տնօրեն Լիլիթ Հակոբյանը: Ելույթ ունեցած Հայաստանի գրողների միության նախագահ Լեւոն Անանյանը, գրքի թարգմանիչ Սամվել Մկրտչյանը եւ հեղինակի հայրը՝ ՈՒԱՀՀԿ իհմնադիր Րաֆֆի Հովհաննիսյանը, ով գրքի հերոսներից մեկն է: Առանձին հուզիչ դրվագների շարադրմամբ՝ երեկոն եզրափակեց Կարին Հովհաննիսյանը:

### Մեպտեմբեր. հանդիպումների օրացույց

Հայաստանում հավատարմագրված օտարերկրյա դիվանագետների հետ Ուազմավարական եւ ազգային հետազոտությունների հայկական կենտրոնի պատասխանատունների հանդիպումների սեպտեմբերյան օրացույցը բավականին հազեցած է:



Ամսվա առաջին օրը ՀՀ-ում ԱՄՆ դեսպանատան հրավերով ՈՒԱՀՀԿ տնօրեն Մանվել Սարգսյանը մասնակցեց Միացյալ նահանգների պետքարտուղարության Հայաստանի բաժնի վարիչ Տրինա Սահայի հետ հանդիպմանը, որի ընթացքում արձարձվեց ՀՀ ներքադարձական իրավիճակին, ինչպես նաև տարածաշրջանային զարգացումներին վերաբերող հարցերի լայն շրջանակ:

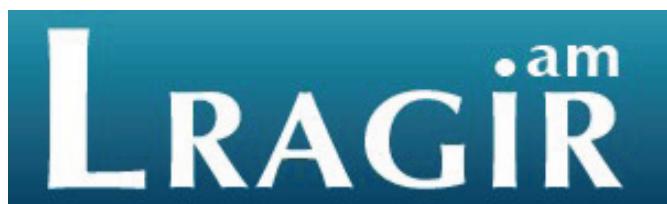
Իսկ սեպտեմբերի 6-ին ՈՒԱՀՀԿ այցելեց եւ ներքին ու արտաքին քաղաքական խնդիրների շուրջ Մանվել Սարգսյանի հետ գրուցեց Հայաստանում Ուկրաինայի դեսպանատան խորհրդական Իգոր Ռոմանը:

Հաջորդ օրը՝ սեպտեմբերի 7-ին, Կենտրոնի գրուժայիր տնօրեն Կարապետ Կալենչյանը Հայաստանում Ուկրաինայի արտակարգ եւ լիազոր դեսպան Իվան Կուխտայի եւ տիկին Ելենա Կուխտայի հրավերով մասնակցեց Ուկրաինայի անկախության տոնին նվիրված հանդիպակար ընդունելությանը, որն անցկացվեց «Արմենիա Մարիոր» հյուրանոցում: →

← ՀՀ-ում ԱՄՆ դեսպանատանը սեպտեմբերի 20-ին հյուրներակալից Մանվել Սարգսյանը եւ հանդիպում ունեցավ ամերիկացի գործընկերների՝ քաղաքագետներ Ուարել Շնիթմանի եւ Բրենթ Քարչերի հետ: Զրույցի ընթացքում շշափեցին հայ-ամերիկյան, հայ-ռուսական հարաբերություններին եւ տարածաշրջանային գործընթացներին առնչվող հարցեր:

Սեպտեմբերյան հանդիպումների ամփոփիչ ակորդը դարձավ Չինաստանի ժողովրդական հանրապետության ազգային տոնի՝ Հանրապետության հիմնադրման 62-րդ տարեդարձի կապակցությամբ ՀՀ-ում ՉԺՀ դեսպանատան կազմակերպած հանդիպումը ընթացակարգությունը, որին դեսպան Թիան Չանչունի հրավերով ներկա էր նաև Կարապետ Կալենչյանը:

## ● ՈԱՀՀԿ-ն եւ լրատվական դաշտը. հարցազրույցներ, հոդվածներ



Թե որքանով մենք կարողացամբ արժեւորել մեր անկախությունը՝ *Lragir.am*-ի հետ սեպտեմբերի 9-ի իր գրույցում ուշագրավ պարզաբնումներ է տվել ՈԱՀՀԿ տնօրեն Մանվել Սարգսյանը: Նրա տպավորությամբ՝ պաշտպանվածությունը, որպես կատեգորիա, հայերի համար շատ ավելի մեծ նշանակություն ունի, քան ազատությունը, ինչից էլ գալիս է անկախության հանդեպ նրանց անտարբերությունը:

«Հայերի համար պաշտպանվածության խնդիրը բոլոր դարերում շատ լուրջ է եղել, մարդք հաճախ զոհում էր իր ազատությունը որեւէ արտաքին հովանակորչություն ձեռք բերելու համար... Այս պահին դա ոռուներն են, իինա եթե ամերիկացիները մի քիչ ակտիվանան, այդ հովանակորչությունը դեպի Ամերիկան է ուղղվում՝ այ տեսեր, ամերիկացիներն ուժեղ են», - ասում է փորձագետը՝ նկատելով, որ մեզանում

առհասարակ ուսամոլություն գոյություն չունի, կա ընդամենը այդ հովանակորչության ներքո ելք գտնելու խնդիր:

Երկու հազար տարի առաջ ասված խոսք կա՝ երջանիկ է այս ժողովուրդը, ում տերը Աստվածն է: «Եթե քո տերը Աստվածը չէ, այլ չգիտեմ՝ ով է, արդեն դու երջանիկ չես, եւ դու համար էլ մենք ոչ երջանիկ վիճակում ենք», - անկախ ապրելու արժեքի գիտակցումը կարեւորելով՝ ընդգծում է *Lragir*. ամ-ի գրուցակիցը:



**Սեպտեմբերի 6-ին  
«Ազատություն»** ռադիոկայանի հիմնական ծրագրին տված հարցագրույցում ՈԱՀՀԿ փորձագետ Սար Սարոյանն անդրադարձել է երեմնի դաշնակիցներ Թուրքիայի ու Իսրայելի միջեւ հետզիետե վատրարացող հարաբերություններին՝ Հայաստանի հետ այդ երկրների փոխառնչությունների համատեքստում: Վերջին շրջանում հայ-իսրայելական քաղաքական շփումները փորձագետը պայմանավորում է հենց թուրք-իսրայելական հարաբերություններում նկատվող բարդություններով:

Սակայն, ըստ Սարոյանի, Իսրայելի կողմից Հայոց ցեղասպանությունը շնանաշելու փաստը, ինչպես տասնամյակների ընթացքում թուրք-իսրայելական սերտ հարաբերությունները լուրջ խոչնորու են, որպեսզի հայկական կողմը վստահություն ցուցաբերի Իսրայելի առաջարկած քայլերի նկատմամբ: «Սպասելի չէ, որ մոտակա շրջանում հայկական կողմը կգնա իսրայելամետ եւ հակառարքական ձեռնարկների, ավելի շուտ լինելու է սպասողական վիճակ: Ավելին՝ ենթադրվում է, որ գնալով հայկական գործոնն ավելի քիչ տեղ կգրավի Իսրայելի արտաքին քաղաքական օրակարգում, որովհետեւ վերջինիս համար այժմ մի նոր դաշտ է բացվել՝ հույն-իսրայելական աշխուժացած շփումները, որոնք նոյնիսկ հանգեցրին Երուսաղեմում ռազմական փոխգործակցության բնագավառում երկկողմ համաձայնագրի ստորագրմանը», - նկատում է «Ազատության» հյուրը:

Իսկ սեպտեմբերի 16-ին «**Վեմ**» ռադիոկայանի «Հայելի» ծրագիրը հյուրներակալել էր ՈԱՀՀԿ փորձագետ Էդգար Վարդանյանին: Զրույցը զուգահեռաբար ընթանում էր երկու ուղղությամբ՝ ԼՂՀ միջազգային ճանաչման մեկնարկի հավանականության եւ ՀՀ ներքաղաքական կյանքի հետագա զարգացումների շուրջ: →



← Խոսելով Արցախի միջազգային ճանաշման հնարավորությունների մասին, փորձագետը նշեց, որ նախ՝ Հայաստանը պետք է ճանաչի ԼՂՀ-ն, քանի որ միայն այդ դեպքում ճանաշման գործընթացի հայկական լորդինը ընկալելի կլինի միջազգային հանրության համար: Ճանաշմանը հասնելու գործում Վարդանյանը կարեւորում է այն հանգամանքը, որ Արցախը լինի իրավես ժողովրդավարական երկիր, «քանզի միջազգային հանրությունը անկախությունն ու ժողովրդավարությունը դիտարկում է որպես փոխկապակցված հասկացություններ»:

Ներքաղաքական կյանքի անդրադարձում Վարդանյանն ընդգծեց ընտրությունների հնատիտուտի ստեղծման գաղափարը, որը պետք է ժողովրդավարական ուժերի ընդհանուր առաջնային խնդիրը լինի: Ըստ նրա, ՀՀ-ում այդպիսի հանրակարգի բացակայության պատճառով է, որ քաղաքական ուժերը զրկված են ժողովրդի կամքով իշխանության գալու հնարավորությունից: «Եթե քաղաքական ուժերը չեն կարեւորում նման հնատիտուտի ստեղծումը են շարունակում են պայքարել իշխանության համար, նշանակում է՝ անկախ իրենց ցանկությունից, ընդունում են երկրում հաստատված հակասահմանադրական «փաղի կանոնները»,՝ համոզված է փորձագետը:



## Առաջին Լրասեղական



Կարեւոր երկու թեմաներ արձարծող հարցազրույցներ է **Առաջին լրատվականին** (**1in.am**) տվել ՈւԱՀՀԿ փորձագետ, հոգեբան Արմինե Ղազարյանը՝ վերլուծելով մի դեպքում արտագաղթի հիմքում ընկած դրդապատճառները, մյուս դեպքում՝ սոցիալական ցանցերի լուսաբանումների որոշ դրսեւորումներ:

«Բացի նրանից, որ արտագաղթի հոգեբանական պատճառները կարելի է առանձին դիտարկել, բավականաշափ տարողունակ նյութ է տալիս նաև դրանց սոցիալական եւ քաղաքական բնույթը: Երեւոյթի առանցքում ինքնարավարարված, արժանապատիվ ապրելու, ինքնախրացվելու բնական ձգուում եւ հոգեւոր պահանջմունքներ ունեցող անհատն է, ով այդ ամենը հնարավոր է համարում իր երկրի դուրս», - ասել է կայքի գրուցակիցը:

Ամօծի իրավունքների անպահպանվածության եւ անվատահության գգացումը, սեփական հայրենիքում «արհամարիված քաղաքացու» կարգավիճակը, սոցիալ-մշակութային կյանքի անհասանելիությունը, ըստ նրա, «կենարանականից մի փոքր քարձը պահանջմունքներ են, որոնք, սակայն, ոչ այսկա կարեւոր պատճառներ են, որպեսզի իր երեխայի ապագայով նոտահոգ հայաստանցին լրի երկիրը»:

Հաջորդ հարցազրույցում՝ անդրադառնալով սոցիալական ցանցերի թեմային, Ղազարյանը կարծիք է հայտնել, որ դրանք կարեւոր ու անկախ ամբիոններ են հատկապես քարոզչական հնարավորություններ չունեցող քաղաքական ուժերի եւ հասարակության լայն շերտերի համար:

«Յանցերի միջոցով ինքնարերաբար վիրտուալ խմբեր են կազմում քաղաքական համախոհները, առանձնանում են ուշագրավ գաղափարներով տողարկած մարդիկ, ովքեր տարբեր խնդիրների շուրջ ազատ ու անկաշչանդ ներկայացնում են իրենց տեսակետները: Այդ առումով հատկանշական է, օրինակ, Ֆեյսբուքը, որը նաև երիտասարդների համար քաղաքական կողմնորոշման եւ փորձի յուրահատուկ դպրոց է», - վստահ է փորձագետը:

## Հավելյալ տեղեկություն մեր մասին

Ո-ազմավարական եւ ազգային հետազոտությունների հայկական կենտրոնը 1994թ. հիմնադրել է ՀՀ առաջին արտգործնախարար Ռաֆֆի Կ. Հովհաննիսյանը՝ արժանանալով հայաստանյան եւ Սփյուռքի աջակիցների լայն շրջանակների գորակցությանը: Հետեւելով համաշխարհային զարգացումներին, զիտելիքների հիմքեր խարսխելով, հանրության հետ երկխոսություն ծավալելով՝ Կենտրոնը հետխորհրդային տիրույթում հանդես է գալիս որպես երկրաքաղաքական ստեղծագործական մտածողություն ձեւավորող եւ միջազգային միջավայրի համապարփակ ընկալմանը նպաստող ուժ: Վերջին շրջանում Կենտրոնն առաջնահերթ տեղ է հատկանշում տարածաշրջանային անվտանգության ու համագործակցության, քաղաքացիական կրթության, պետության եւ ազգի համար վճռորշ՝ ներքին ու արտաքին քաղաքականությունների կիրառական հետազոտությանը:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար կարող եք դիմել ՈւԱՀՀԿ՝ Երեւան, Երզնկյան 75, հեռախոս՝ (37410) 528-780 կամ 274-818, հեռապատճեն՝ (37410) 52-48-46, էլ. փոստ՝ root@acnis.am եւ info@acnis.am, կայք՝ www.acnis.am: